

Johann Cothmann Hermannus Strackerian

Disputatio Prima Invictae Demonstrationis, Qua Ostenditur Papistas In negotio interpretandi Scripturam, Quinti Evangelii esse Professores

Rostochii: Kilius, 1648

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn738366803>

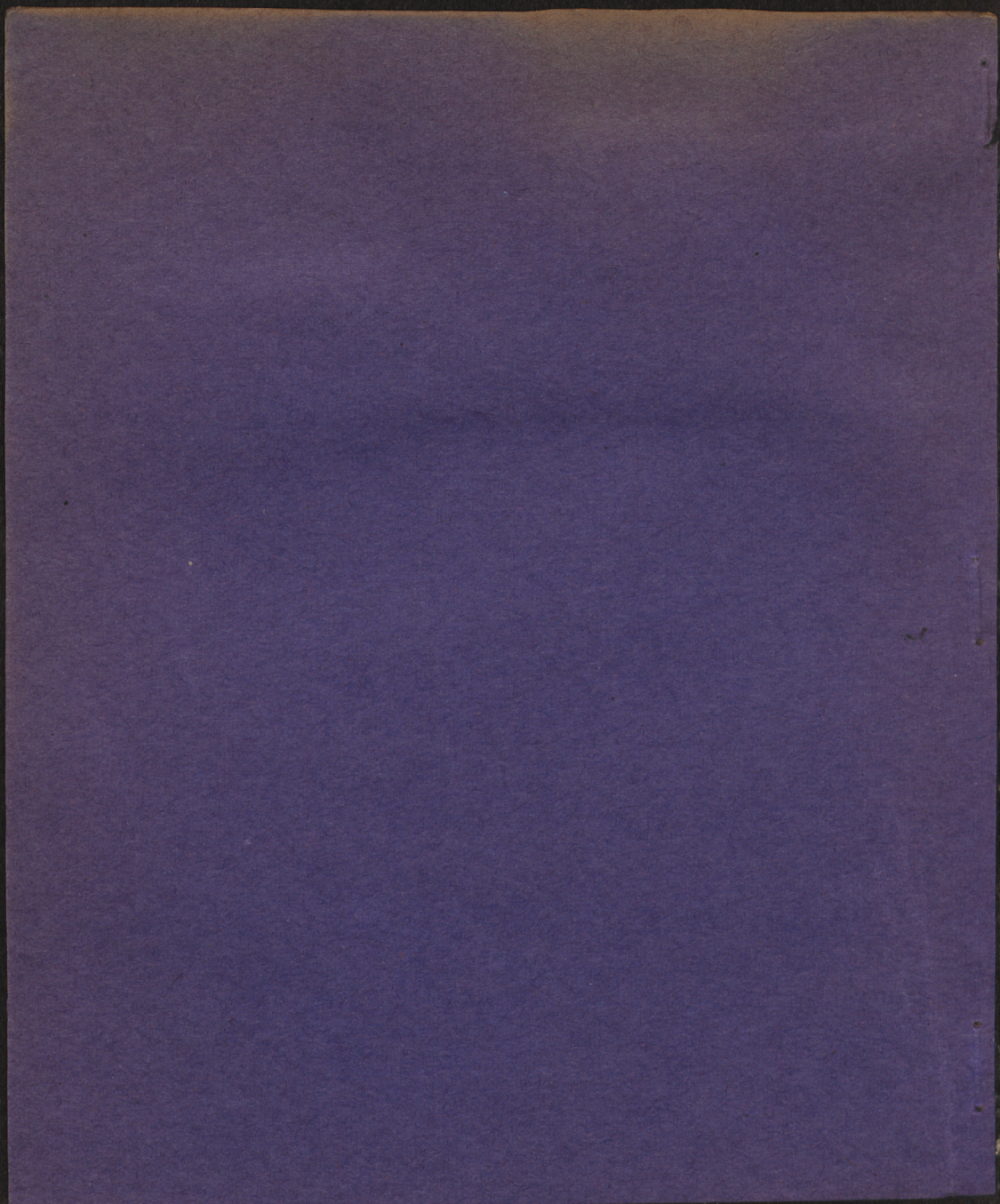
Druck Freier Zugang

R u. Med. 1648.

Lothmann, Johann/c

Vent: Strakerjan, Remann

DISPUTATIO PRIMA

INVICTÆ DEMONSTRATIONIS, QVA
OSTENDITUR PAPISTAS INnegotio interpretandi Scripturam, Quinti
Evangelij esse Professores,*Quam*Auctore Christo verum Evange-
lium manifestante,

PRÆSIDE

*Viro Admodum Reverendo, Clarissimo &
Excellentissimo*

JOHANNE COTHMANNO,

S. S. Theologiæ Doctore & Professore Ordini-
nario, Præceptore ac Patrono suo omni
honoris cultu prosequendo,*Publicè defendendam suscipiet*HERMANNUS Straferian
Hallâ- Westphalus.*In Auditorio Majori*

die 3. Jun.

—(o)—

ROSTOCHII,

Typis NICOLAI KILII, Acad. Typogr.
ANNO M. DC. XLIX.

DISPUTATIO
 DE
 VA
 OSTIUM

DE
 VA
 OSTIUM

DE
 VA
 OSTIUM

DE
 VA
 OSTIUM

DE
 VA
 OSTIUM

DE
 VA
 OSTIUM

DE
 VA
 OSTIUM

DE
 VA
 OSTIUM

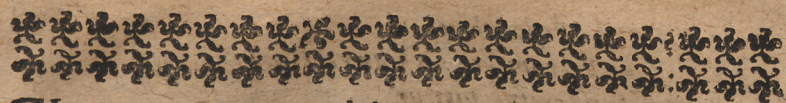
DE
 VA
 OSTIUM

DE
 VA
 OSTIUM

Universitäts-
 Bibliothek
 Rostock

ROSTOCK

ROSTOCK

Sic cum vere novo pulchros producere flores
Incipit ingenium, STRAKERIANE, tuum.
Mox æstas pariet messem, fructusq; sequentur
Hos flores. Messis tunc tibi dulcis erit.

Henricus Rahne, J. D.

Prof&p.t. R E C T O R,
Acad. Rostoch.

STACKERIANE, tuum dum scandis pulpita nobis
Profectum in studiis prodis & ingenium.
Sic perge ulterius capram perire, telam,
Ut tibi, cum Patria sis decus atq; tuis.

Præstantis. Dn. RESPONDENTI Amico
& populari meo Dilecto
l.mq f.

M. Rembertus Sandhagen/

ad D. Nic. V. D.M.

PRæside COTHMANNO constans propelle so-
phistas,

Et tua mens certo sit benè fulta pede.
Sic te multus honos ac laus in fine manebunt,
Quæ fructus dulces artis amoris erunt.

HaCCe DILeCto sVo gratVLationis
CaVsavovet

GottsChaLCVs CoCCæVs
GVestphaLVs.

Qui Christum colis. integer
Dic, num Papa viam deferat ardua

Veniis?

*virtutis, Pede lubrico
Qui Petrum premit? an rectius hic magis,
Qui fundamine nititur
Christo? Cui stabili si quis adhaerit
Ridebit Stygias aquas
Et mortis laqueis expediet caput.
S T R A C K R I A N E tuum probo
Ausum. Papicola se malè fulcians,
J E S U S petra mihi, tibi,
Quà fisci superum scandimus aethera.*

*Sic pijs Musis Dn. Respon.
acclamare voluit*

Thomas Hopman, O. W.

Pr. Dn. Resp.

Amicissimo suo.

PONTIFICUM male sana cohors, male-suada caterva,
Sexcenta errores Religionis habet.
Cum quib. ad stygas, ad furias, ad tartara pessum.
Das omnes. contra qui sacra scripta docent,
Et solos penes esse Patres Papamq; verendum,
Scripturam veris reddere posse notis.
Scilicet hinc largo fit Dissertatio sensu,
Judicium in vires sedula ferre tuas,
Prima adolescentis sunt ista pericula musæ,
Quæ tibi pugnaci sunt adeunda manu.
Ergo age! nunc magno, docto nunc ore sonandum!
Nunc decet adversas dissolvere strophas.
Contra: cum sacrum tradet tibi patria munus,
Tunc in doctrinis largior esse potes.

G. Haecius Vtleb. Thur.

•§(o)§•

CUM DEO

I.

Postquam *in* *quodam* disputationum loco prodromi præmissimus, visum jam nobis est, Dei auxilio, ipsum Coturium ab initio aggredi, & qualis argumenta ejus sint valoris, benevolo lectori, totiq; orbi Christiano exponere. Adhuc ille nobis, cujus veritatem in scripturâ sacrâ revelatam, ore, corde & calamo defendere & propagare conamur.

2. Principio Coturius Lectori Christiano fucum facurus, præfatione controversiarum epitome præmissâ, duo imprimis probare intendit, primò doctrinæ veritatem imprimis patrum vetustissimæ Ecclesiæ auctoritate confirmandam esse. Illud verò probat vincentij Lyrinensis, scriptoris antiquissimi testimonio, qui circa annum 430. vivens scripturæ interpretationem, ex cānone Majorum desumendam affirmet.

3. Resp. cum juxta Coturium tota difficultas inter papistas & Lutheranos in eo sita sit, quisnam debeat scripturam interpretari: videamus methodum in V. T. mandatam, & à Christo in exortis dubiis in N. T. usurpatam, & ab Apostolis semper observatam. Hanc si tenuerimus non errabimus, Deum enim ducem sequimur. Jehova, Deus exercituum, per Moysen Rempublicam Israëliticam constituens seriò mandat, ut judex & sacerdos populum doceant: *על פי התורה אשר יורוק* super, sive

secundum os legis quam docebunt te *Deut. 17. v. 11.* Quæ verba non continent Ecclesiæ infallibilitatem, ut *Beilar.* loquitur de *Rom. pontifice. Lib.*

4. *cap. 1.* Sed necessariam habent conditionem, cui summus sacerdos necessariò fuit astrictus; Si enim omnibus in genere Israëlitis seriò præcipitur, ne aliquid verbo revelato addant, neq; auferant, sed præcepta mandata custodiant *Deut. 4. v. 2.* & quidem *tantum*, ut vulgatus explicationis & emphascos ergò non malè addidit, sine ullâ additione, aut deminutione *Deut. 12. v. 32.* multo magis illud sacerdotibus V. T.

A

præci-

præcipitur, illi enim custodire debebant legem *Mal. 2. v. 7.* ad legem enim & testimonium remittimur, sub certâ securâ poenâ nisi mandati huius memores simus *Esa. 8 v. 20.*

4. Si regesserit Coturius, de interpretatione scripturæ imprimis esse controversiam. Resp. sit ita. Quæritur autem anne verior & certior sit in subortis dubiis explicatio, scripturæ per scripturam, cum Spiritus S. in scripturis nobiscum loquens omnium optimus sui ipsius sit interpres; Quàm Scripturæ per patres, quos sæpe in scripturæ interpretatione hallucinatos esse nec ipse opinor Coturius negabit, cum expressè, vi veritatis adactus fateatur, patres primitivos in aliquibus pro nostrâ parte, & non omnes pro pontificiorum stare, adeoq; inter se variare.

5. Hinc ex allegato Vincentio novam producit regulam, quam & Bellarmin. suo comprobat calculo *de Not. Eccles. cap. 7.* scilicet id esse credendum, quicquid vel omnes, vel plures, uno eodemq; sensu manifestè, frequenter, perseveranter, velut quadam consentiente sibi Magistrorum concione, accipiendo, tenendo, tradendo firmaverint, id pro indubitato certoq; habeatur. Sed Respondeo Coturi, erras nesciens scripturam *Matt. 22. v. 29.* quæ in controversiis decidendis Unica, inquam Unica, norma est, quod quia mihi ò credis ex *Theodor. histor. Ecclesiastica videre potes.* ni cæcutis *Lib. 1. cap. 7.* ubi ita dicitur: in disputationibus rerum divinarum, Evangelici & apostolici libri, nec non antiquorum prophetarum (non Ecclesiæ patrum) oracula planè instruunt nos sensu numinis. Proinde, hostili posita discordia sumamus ex dictis divini spiritus (arripe aures Coturi) explicationes quæstionum.

6. Quod si ergò nunquam satis laudatus Imperator Constantinus, consentiente totâ Synodo, œcumenicâ Nicenâ 318. Episcopis constante, Anno post Christum natum 325. controversiam illam Cardinalem, Deitatem Mediatoris concernentem, non nisi ex Prophetis & Apostolicis scriptis decidi voluit, quæ Te Coturium cum Collegis vesania incessit, ut hodie nobis persuadere velis, scripturæ sacræ sibi sufficientis interpretationem, ex lubrico patrum principio, sibi in omnibus non constante, petendam. Si quis loquitur, quasi sermones Dei loquatur, inquit *petrus. 1. Epist. 4. v. 11.*

7. Bellarmin. quamvis patribus multum tribuat, ut loco de purgato *cap. 3.* videre est, ubi multis scripturæ locis perperam explicatis, solo-

rum.

rum patrum malè quamvis applicatorum auctoritate, purgatorium suum utopicum probare satagit. V. G. ex *Psalm.* 66. v. 12. psalmographus personam piorum viventium, non verò mortuorum induens, transivimus, inquit, per ignem & aquam: Origines, ait Bellarm. & Ambrosius, hunc locum de purgatorio, exponunt. Idem tamen Bellarm. sui quasi oblitus, verba allegati psalmi de tribulatione sanctorum, non malè exponit in explicatione hujus loci.

8. Quamvis, inquam, Bellarmin. patribus plus æquo tribuat, vis tamen veritatis eundem fateri cogitur *Lib. 2. de Conciliorum auctoritate cap. 12.* Scripturas Sacras distingui à scriptis sacris patrum, *quæ non sunt regula, nec habent auctoritatem obligandi.* Ingenuam hanc Cardinalis Bellarmini confessionem nota Coturi. Patrum, inquit, scripta non sunt *regula, nec habent auctoritatem obligandi.* E contra Scriptura Sacra est credendorum regula *Phil. 3. v. 16. Gal. 6. v. 16.* cui nec aliquid addendum, aut detrahendum *Deut. 4. v. 2. c. 12. v. 32.* est enim ita perfecta, ut hominem Dei, id est, Ecclesiæ ministrum conf. Phrasin. 1. *Sam. 9. v. 8. 1. Tim. 6. v. 11. 2. Petr. 1. v. 21.* & passim, in suo officio integrum & perfectum reddere queat. *ἄγιος* dicitur in textu authentico, quæ vox propriè dicitur de numero pari, suis partibus aptè inter se ita coherentibus composito, ut nihil neq; desit, neq; supersit *2. Tim. 3. v. 17.*

9. Epuloni pro salute fratrum sollicito Lazarumq; mitti illis petenti, ne in locum cruciatus veniant, responsum *Luc. 16. v. 29.* habent. Mosen & Prophetas, audiant illos. Item *v. 31.* si Mosen & Prophetas non audiunt, non credent *c. 5. v. 47.* si scriptis Mosis non creditis, quomodo verbis meis credetis.

10. Thessalonicenses summo genere nati sermonem Dei omni animi promptitudine recipientes, non fuere papistæ, scripturam spiritum Dei immediatim habentem auctorem *2. pet. 1. v. 21.* ex patribus explicantes, sed conciones Pauli examinaturi, scrutati sunt *τὰς γραφὰς* scripturas *Act. 17. v. 11.* sive *ἱεραὶ γραμματα θεοπνευστα*, ut loquitur Apostolus *2. Tim. 3. v. 16.*

11. Elumbis verò est exceptio Tanneri in *Colloq. Ratispon. p. 204. 205.* dicentis, Thessalonicenses de auctoritate pauli dubitasse. Illud enim falsissimum esse, utraq; Epistola ad eosdem scripta luculenter testatur, vide imprimis *1. The. 2. v. 7.* adeo ut Tannerum pudere debuisset tantæ vanitatis,

nitatis. Posito autem, non concesso, dubitarint Thessalonicenses de auctoritate Apostoli, eaq; occasione scripturam sacram scrutati sint, & nos de patrum, Papæ, ut & tua Coturi dubitamus auctoritate, proinde rectè facimus, quod mandante Christo scripturam scrutemur. *Joh. 5. v. 39.* firmiorem sermonem propheticum continentem, cui dum attendimus, bene facimus, est nā instar lucernæ in loco caliginoso lucentis. *2. Pet. 1. v. 19.*

12. Et quia superstructi sumus non super patres, sed fundamentum Apostolorum ac Prophetarum *Eph. 2. v. 20.* Christiq; sumus oves, proinde vocē illius audimus eumq; Pastorem sequimur nō alienū *Joh. 10. v. 4. s. 27.* proinde hīc cum Coturio ejusq; affeculis non committimus ὡς οἱ πατέρες, neq; certum per incertum exponimus, sed potius incertum, id est patres, per certum, id est scripturam θεοῦ ὡς οἱ πατέρες, nos erudire valentem, exponimus.

13. Si quæris Coturi hujus rei causas præter scripturam, jam ante productam ac deinceps producendam, propono tibi testimonium Irenæi, Polycarpum, Johannis discipulum, audientis, patris illius vetustissimi ille *Lib. 4. cap. 10.* adversus hæreses ita inquit: quoniam impossibile erat sine Deo discere Deum, per verbum suum (NB. Coturi) docet homines scire Deum. His igitur qui nesciunt hæc, & propter hoc alterum advenisse putant patrem, justè quis dicit: erratis, nescientes scripturas, neq; virtutem Dei. Et *cap. 14.* ejusdem libri: neq; patrem quis cognoscere potest, nisi verbo Dei.

14. Hilarius ait *Lib. 4. de Trinit. p. 37.* ipsi de se Deo credendum est, & iis quæ cognitioni nostræ de se tribuit obsequendum. Quemadmodum enim solem nemo videt sine sole: sic nemo agnoscit Deum sine Deo, in verbo suo loquente. Cum major sit Scripturæ auctoritas, quam omnis ingenii humani sagacitas. Ergo ubi cessat de & ex cælo revelatio, cesset quoq; nostra ratio.

15. Agnoscit illud Augustinus, vincentij ex parte οὐκ ἔστιν, cum *Epist. 19.* ad Hieronymum ita scribit: Ego fateor charitati tuæ solis eis scripturarum libris, qui jam Canonici appellantur, didici hunc timorem honoremq; deferre, ut nullum eorum auctorum scribendo aliquid errasse firmissimè credam; ac si aliquid in eis offendero literis, quod videatur contrarium veritati, nihil aliud quàm vel mendosum esse codicem, vel interpretem non assecutum esse quod dictum est, vel me minimè intellexisse.

5

tellexisse non ambigam: alios autem ita lego, ut quantalibet sanctitate doctrinaq; præpolleant, non ideo verum putem, quia ipsi ita se pserunt, sed quia mihi vel per illos *auctores Canonicos*, vel probabili ratione, quod à vero non abhorreat persuadere potuerunt.

16. Animadvertis Coturi B. Augustin, inversâ methodo uti, neq; scripturam Canonicam ex patribus, sed vice versa, patres ex scripturâ Canonicâ esse exponendos affirmare. Quod adeo verum est, ut, cum Augustino Cresconius Grammaticus Cypriani, seculo tertio viventis, auctoritatem obijceret *Lib. 2. contr. cresconium*. respondet ille: Ego ejus Epistolæ auctoritate non teneor, quia *litteras Cypriani, non ut Canonicas habeo, sed eas* (attende Coturi) *ex Canonicis considero*, & quod in eis divinarum Scripturarum auctoritati congruit, cum laude ejus accipio: *quod autem non congruit*, (iterum animadvertite) *cum pace ejus respuo*.

17. Vides, nâ caligant oculi Coturi, Augustinum in Scripturâ interpretandâ methodo tibi tuisq; affectis planè contraria uti, scil. vult ille patres eorumq; explicationes scripturæ esse conformandas, adeo ut quicquid veteres primitivæ Ecclesiæ patres affirmarunt sine scripturâ, illud pari facilitate rejiciatur, qua astringitur. Et hoc volunt sibi verba Augustini, affirmantis: *ego ejus Epistola auctoritate non teneor &c.*

18. Utq; illud eò magis constet, bene perpende Coturi Jus Canonicum cum *Decret. part. 1. distin. 9.* ubi expressè ex Augustini prologo libri tertij de Trinitate dicitur: Noli meis literis quasi Canonicis inservire, sed in illis & quod non credebas, cum inveneris, incunctanter crede, in istis autem quod certum non habebas, nisi certum intellexeris, noli firmum tenere. Idem August. vincentio scribens, allegante jure Canonico, eodem loco ait: negare nec possum nec debeo, sicut in ipsis majoribus, ita multa esse in tam multis opusculis meis, quæ possint *justo judicio & nulla temeritate damnari*. Hæc si bene perpenderis Coturi, nunquam scripturam *θεοῦ λόγος* ex patribus, de suis scriptis, num scripturæ sint consona, dubitantibus, explicabis, Verte & fiet calceus, commune habet proverbium.

19. Et ne hac de re ulla dubitandi ansa remaneat, considera locum ex Augustino *Lib. 2. de Baptis. contra Donat.* cum August. obijceretur Cypriani auctoritas: Non me, inquit, terret auctoritas Cypriani quia reficit humilitas Cypriani; Magnum quidem meritum novimus Cypriani

Episcopi & martyris, sed nunquid majus quàm Petri Apostoli & martyris? Intelligis ne tandè Coturi, ultimam interpretandi scripturas resolutionè non esse Ecclesiæ patres, sed Unicum DEI verbum ^{θεός πνεύμα}. Spiritus enim Sanctus optimus sui ipsius interpres & fides nostra niti debet verbo DEI certo, non humanà auctoritate incertà. *conf. 1. Thes. 2. v. 13.*

20. Augustinus, contra Petiliani Donatistæ literas *Lib. 3. cap. 6.* orthodoxam hanc veritatem hisce confirmat verbis: proinde sive de Christo, sive de ejus Ecclesià, sive de quacunq; alià re, quæ pertinet ad fidem vitamq; nostram, non dicam nos nequaquam comparandisei qui dixit: Si angelus de cælo vobis annuntiaverit præterquam quod in scripturis legalibus & Evangelicis accepistis, anathema sit. Iterum vides Coturi ultimam interpretationis scripturæ regulam esse ipsam scripturam, & Spiritum S. in scripturâ nobiscum loquentem, non patres in scripturæ interpretatione sæpiùs hallucinantes, & vacillantes, quod mihi Coturius haut invitè largietur.

21. Sed urget vincentii regulam, de patribus vel omnibus vel pluribus, uno eodemq; sensu scripturam exponentibus. Respon. multitudo errantium non parit errori patrociniū. Cape exemplum ex historiâ Ecclesiâ *Sozom. lib. 1. cap. 22.* ubi Concilium Nicænum legem introducere voluit, quæ juberet ut Episcopi, presbyteri, Diaconi & subdiaconi cum uxoribus, quas antè duxissent quàm essent sacris imitiati, ne utquam dormirent; (ut impleretur Pauli vaticinium *1. Tim. 4. v. 3.*) Tum Paphnutius solus confessor, licet conjugii expertus, in medio confessus surgens illi legi contradixit, nuptiasq; honorabiles & consuetudinem viro- rum cum suis uxoribus prævia scripturâ *Tis. 1. v. 8. 1. Pet. 3. v. 2. Hebr. 13. v. 4.* continentiam vocavit. Cujus sententiam licet à multis impugnata, concilium tamen, utpote scripturæ divinitus inspiratæ conformem, approbavit.

22. Absit ergò à nobis ut Concilij Trident. Canonem approbemus *sess 4* de scripturæ interpretatione, ubi concilium sub gravi pænâ mandat, ut interpretationem scripturarum, ex unanimi patrum consensu desumamus. Lubricum certe & vacillans interpretationis sacrarum fundamentum, cui tritum illud opponimus:

Textus non fallit, multos speciosa fefellit

Glossa, verbo DEI nitere, tutum erit.

Seco.

Securus magis ille ambulat, qui Spiritum S. in cum & per scripturam nobiscum loquentem sequitur, quam qui humanum ductum imitatur. Qui sequitur me, inquit Christus *Joh. 8. v. 12.* non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitæ, & oves meæ vocem meam audiunt *Joh. 10. v. 27.* contra de patribus dicitur in genere *Ezech. 20. v. 18.* In præceptis patrum vestrorum nolite incedere. Item, vanam conversationem ex patrum accepistis traditione *1. pet. 1. v. 18.*

23. Cum Pharisei discipulos Christi, quod traditionis seniorum minime sint observantes, colparent, tantum abest Christum traditiones patrum confirmare, ut easdem potius valde improbarit. Quare, ait, vos transgredimini præceptum Dei, propter traditionem vestram. Item, frustra me colunt, docentes doctrinas & mandata hominum *Matt. 15 v. 3. 9.* Et quomodo Christus dicta patrum rejecerit, & scripturam sacram commendavit *ex c. 5. Matth.* evidens est.

24. Patres quidem quatenus sedent in cathedra Christi & Apostolorum, id est, doctrinam divinam proponunt, hæcenus audiendi. Et in hoc casu cum B. Chemnit. dicimus *ex part. 1. Exam. p. 58.* grati etiam, & reverenter utimur patrum laboribus, qui multa scripturæ loca commentariis suis utiliter illustrant. Et veteris Ecclesiæ testimoniis in vero & sano scripturæ sensu nos non parum confirmari fatemur. Cum vero contra Scripturam, injuria temporis quo vixerunt, dogmata proponunt, tum pace illorum, Spiritum S. in scripturâ loquentem Unicè sequimur. V. G. August. in *Medit. cap. 20.* ait: Sanctam societatem tuam & mirabilem pulcritudinem tuam, non per meritum requiro: sed per sanguinem ejus quo redemptus sum adipisci non despero. Item *c. 14.* ad Te Deum pervenire desidero non habens meam justitiam sed eam quæ est ex filio tuo Domino nostro Jesu Christo. In *Manuali cap. 22.* tota spes mea est in morte Domini mei. Mors ejus meritum meum & refugium meum, salus vita & resurrectio mea, meritum meum miseratio Domini. Non sum meriti inops, quam diu ille miserationum Dominus non defuerit. Hæc & similia loca, utpote sacris literis convenientia, & ex iisdem desumpta Confer. *Rom. 3. v. 24. c. 11. v. 6. Gal. 2. v. 16. Eph. 2. v. 8.* libenter amplectimur.

25. Cum verò idem Augustinus, injuria temporis quo vixit, sequentia, scripturæ Canonice planè ignota proponit dogmata, tum abest ut
illum

illum sequamur. V. G. Lib. de Nat. & Grati. contra Pelagianos *cap. 26.* Mariam e numero peccatorum eximit, dicens: excepta sancta virgine Maria, de qua propter honorem Domini, nullam prorsus, cum de peccatis agitur, habere volo quaestionem, contrarium licet dicat *Tom. 3.* sub finem capituli. 25, ex quo loco Jus Canonicum *Distinct. 4.* de consecratione probat, qui ex viro & muliere concipitur, cum originali peccato nasci. Unde August. contra Jul. sui oblitus *Lib. 6. cap. 9.* ait: propterea nullus est hominum, praeter ipsum qui peccatum non fecerit, grandioris aetatis accessu.

26. Idem August. sub finem *cap. 35.* Meditat. preces suas ita concludit: intercedente & orante & impetrante gloriosa virgine genitrice tua Maria, Domina mea cum omnibus sanctis *cap. 40.* Mater Domini nostri Jesu Christi intervenire pro me digneris apud illum, cujus meruisti effici templum. Item: Sancte Michael, sancte Gabriel, sancte Raphael, sancti Chori angelorum, Archangelorum, patriarcharum atq; prophetarum, Apostolorum, Evangelistarum, martyrum, confessorum, sacerdotum, Levitarum, monachorum, virginum &c. vos rogare praesumo, ut pro me culpabili ipsi Deo supplicare dignemini. Item: per orationes patriarcharum, per merita Prophetarum, per suffragia Apostolorum, per constantiam Martyrum, per fidem confessorum, per castitatem virginum, & per intercessionem omnium sanctorum *cap. 41.* Mariam vocat Dominam suam misericordissimam. Item *cap. 35.* ne mihi fias inexorabilis & suscipe preces servi tui, precibus & meritis gloriosae virginis Mariae Dominae meae & omnium sanctorum. Amen.

27. Hac cum Augustinus contra scripturam Canonicam affirmat, nemo nobis vitio vertet, quod illi non credamus, scriptura enim divina edocuit, Unicum tantum habemus mediatorem inter Deum & homines, tum redemptionis, cum intercessionis, hominem, scil. Jesum Christum *1. Tim. 2. v. 5.* per illum enim solum pater nobis ad patrem caelestem aditus *Joh. 14. v. 6.* Ille namq; ad dextram Dei sedens, intercedit pro nobis *Rom. 8. v. 34.* & fidelis noster apud patrem est ad vocatus *1. Joh. 2. v. 2.* 3 per ipsum accedimus Deum *Hebr. 7. v. 25.* & audaciam habemus Deum compellendi *Eph. 3. v. 12.* apparet enim Christus in conspectu Dei pro nobis *Hebr. 9. v. 24.* & ex manu illius increati angeli ascendunt preces nostrae.

ces nostræ ad Deum *Apo. 1. v. 3.* De Maria reliquisq; sanctis defunctis pro nobis, vi suorum meritorum, apud Deum intercedentibus altum, in sacris silentium. Ergo ubi scriptura silet & nos racemus. Mariam in peccatis conceptam & natam toties scriptura dicit, quoties solum Christum & nullum præterea hominem alium à peccatis immunem asserit *Hebr. 4. v. 15. 6. 7. v. 26.* Conferatur Baralete, ordinis prædicatorum monachus, in suis sermonibus de Festo conceptionis beatæ Mariæ, ubi pluribus hanc quæstionem tractat, Mariamq; in peccato originali conceptam & natam solide probat. Liber impressus parisiis Anno 1512.

28. Ex hæcenus dictis patet patres quandoq; sequi scripturam & tunc sunt audiendi, quandoq; deferere eandem & tunc non imitandi. Christus de Phariseis & scribis in Cathedra Moïsi sedentibus ait, illos hucusq; esse audiendos *Matth. 23. v. 2. 3.* quatenus verò sua Moïsi contraria proponebant dogmata, suasq; traditiones pari pietatis affectu commendabant *Matth. 15. v. 9.* dicit Christus: cavete vobis à fermento, id est doctrina Phariseorum & Sadduceorum *Matth. 16. v. 6. 12.*

29. Ut autem videat Coturius interpretandi scripturam modum, hæc pauca loca consideret. Christus discipulis stultis adhuc, & corde tardis interpretatur scripturas *Luc. 24. v. 27.* sed textus ait. quod exorsus sit explicationem à Moïse & omnibus Prophetis *Conf. vers. 44. 45. 46.* Eunuchus Candaces reginæ Æthiops in lectione Biblica minùs exercitatus legebat Esaiam, sed sine vero intellectu; Jussus ergo Philippus illi exponere scripturam, incepit à scriptura illa, & Jesum ei prædicavit *Act. 8. v. 35.* Paulus *Act. 17. v. 2.* per tria Sabbata disseruit è scripturis. Apollos, Alexandrinus genere, vehementer Judæos convicit ostendens *Act. τῶν γραφῶν* quod Jesus esset Christus *Act. 18. v. 28.* Conversurus Apostolus Agrippam num *Prophetis* credat quærit *Act. 26. v. 27.* cum Paulus Sectarius audiret, ignominie illius notam non alio remedio eluit, quàm quod de Jesu ex lege Moïsi & Prophetis, à mane usq; ad vesperam disseruerit *Act. 28. v. 23.*

30. Nos itaq; his exemplis innixi, non ab hominibus, Christum secuti *Johan. 1. v. 34.* testimonium capimus, quia testimonium majus testimonio hominum habemus, quod est ipsa scriptura *θεόπνευτος*. Hinc Ecclesia non super Patres, sed fundamentum Apostolorum & Prophetarum.

B

pheta-

phetarum, summo angulari lapide ipso Jesu Christo, superstructa esse dicitur, *Ephes. 2. v. 20.* Et ratione fundamenti huj⁹ doctrinalis mur⁹ Ecclesiæ dicitur habere fundamenta duodecim, ob duodecim Apostolorum nomina, *Apoç. 21. v. 14.* conferatur *Bellarmin. lib. de Rom. Pontif. cap. 11. & in Psal. 86.*

31. Hoc nostram interpretationis scripturæ fundamentum est immotum. E contra qui ad patres confugiunt (quod papistæ eo sine faciunt, quia Lutheranos seu protestantes de occasione nominis, vide *Scled. Lib. 6. p. 173.* ex scriptura sacra refutare nequeunt. Scripturi fugæ ergo papistæ ad tempus in patribus, Phariseos imitantes *Joh. 8. v. 31.* exultant) fundamento incerto, lubrico, humano. Perpende verò Coturi, & quidem *ὁ θεὸς ὡς ἐστὶν* & utra doctrina sit præferenda, vestrane, quæ fundamentum in humana quærit auctoritate; An nostra, quæ Unicè verbo Dei *θεὸς ἀνέυς* innititur. Similes vos papistæ hîc iis estis qui inventis fragibus, glandibus vescuntur, vescamini vos glandibus, imò si placeat, siliquis, nos purissimo verbi divini utemur tritico, quod animas nostras reddere potest salvas *Jac. 1. v. 21.* per sermonem enim Apostolorum credimus *Joh. 17. v. 20.* ac renascimur *1. pet. 1. v. 23* & Sermoni Prophetico firmissimo cœu lucernæ in caliginoso loco lucenti rectè attendimus *2. pet. 1. v. 19.*

32. Sed quia gloriatur Coturius papistas per omnes & singulos fidei articulos patrum vestigiis insistere, enuntiati hujus falsitatem, Colophonis loco, in Uno vel altero fidei articulo clarè demonstrabimus. In loco classico *Matt. 16. v. 18.* *Bellarmin. Lib. 1. Cap. 10. de Rom. Pont.* ex consensu totius Ecclesiæ & Græcorum & Latinorum patrum probatur Petrum esse Petram, super quam Dominus Ecclesiam ædificavit. Imò dicit Petrum non solum Petram sed & crepidinem Ecclesiæ catholicæ. videamus an hoc omnes dicant patres, de nonnullis id non negabimus. Quidam enim injuria sæculi, quo vixerunt, similes ducentis viris, Absolonum simplici corde sequentibus, *2. Sam. 15. v. 11.* Petrum Ecclesiæ Petram dixerunt. Alij verò illud expressis verbis, & rectè quidem cum scripturâ negarunt.

33. August. expositurus verba illa *Matt. 16. Tract. 123. cap. 21. in Johan.* Ecclesia in hoc sæculo diversis tentationibus veluti imbribus & tempestatibus quatitur & non cadit, quoniam fundata est super Petram, Unde

Unde & Petrus nomen accepit, non enim à Petro Petra, sed Petrus à Petra, sicut non Christus à Christiano, sed Christianus à Christo vocatur: ideo quippe, ait Dominus, super hanc Petram quam confessus es, ædificabo Ecclesiam meam. Petra enimerat Christus, super quod fundamentum etiam ædificatus est Petrus. Fundamentum quippe aliud nemo potest ponere, præter id quod positum, quod est Jesus Christus. Ecclesia ergo, quæ fundatur in Christo, claves ab eo regni Cælorum accepit in Petro, id est potestatem ligandi solvendiq; peccata. Quod enim est per proprietatem in Christo Ecclesia, hoc est per significationem Petrus in Petra, qua significatione intelligitur Christus Petra, Petrus Ecclesia.

34. Idem August. *Serm. 13. in Matt. p. 71.* ait, unus pro multis responsum dedit, unitas in multis. Quia tu dixisti mihi, Tu es Christus filius Dei vivi: & ego dico tibi, tu es Petrus. Hoc autem nomen ei, ut Petrus appellaretur, à Domino impositum est, ut ea figura significaret Ecclesiam. Quia enim Christus Petra, Petrus populus Christianus; Petra enim principale nomen est; Ideo Petrus à Petra, non petra à Petro, quomodo non à Christiano Christus, sed à Christo Christianus vocatur. Tu es ergo, inquit, Petrus, & super hanc Petram quam confessus es, super hanc Petram quam cognovisti, dicens: Tu es Christus filius DEI vivi, ædificabo Ecclesiam meam, id est *super me ipsum filium DEI vivi, ædificabo Ecclesiam meam. Super me ædificabo te, non me super te.* Nam volentes homines ædificari super homines dicebant. Ego quidem sum Pauli, ego autem Apollo, ego verò Cephæ, ipse est Petrus. Et alii qui volebant ædificare super Petrum, sed super Petram, ego autem sum Christi; Apostolus autem Paulus ubi cogoovit se eligi & Christum contemni, divisus est, inquit, Christus. Nunquid Paulus pro vobis crucifixus est? aut in nomine Pauli baptizati estis? Quomodo non in Pauli, sic nec in Petri, sed in nomine Christi, ut *Petrus ædificaretur super Petram & non Petra super Petrum.* Hactenus August.

35. Origenes *Tract. 1. in Matth. p. 38. 39.* Quod si super Unum illum Petrum, tantum existimas ædificari totam Ecclesiam, quid dicturus es de Johanne filio tonitruum & Apostolorum uno quoq;? Quin alioquin audebimus dicere, quod *adversus Petrum Unum, non prevaluerunt sint porta inferorum*, adversus cæteros autem Apostolos ac perfectos

prævalituræ sint: Item super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam: An verò soli Petro dantur à Christo claves regni calorum nec alius beatorum quisquam eas accepturus est? Quod si dictum hoc, tibi dabo claves regni calorum cæteris quoq; commune est, cur non simul omnia, & quæ prius dicta sunt, & quæ sequuntur, velut ad Petrum dicta, sunt omnium communia? Hilarius *Lib. 2. de Trinit. Confessio Christi est immobile fundamentum, Una hæc est felix fidei Petra, Petri ore confessio: Tu es filius Dei vivi.*

36. Bellar. cæteri; Papistæ ex loco *Joh. 21. v. 15. 16. 17.* summam, potestatem Petro Ecclesiam Universam regendi datam esse probare, fatagunt, ut ex Bellar. *Lib. 1. de Rom. pont. cap. 15.* videre est, August. de sanctis Petro & Paulo *Serm. 1. cap. 24.* verba Christi hoc modo applicat. Ter, inquit, negaverat timor, ter confessus est amor. Trinitas negationis desertio veritatis: trinitas confessionis testimonium dilectionis. Et *Tract. 123.* Redditur negationi trinæ trina confessio, ne minus amorilingua serviat, quam timori, & plus vocis eliciuisse videatur mors imminens, quam vita præsens. Hic amoris officium, pascere dominicum gregem, si fuit timoris indicium, negare Pastorem. Cyril. *Libr. Duodecimo cap. 64.* in Johan. ait: jure nunc ab eo terna dilectionis confessio petitur, ut terna negatio æquali confessionis numero compensetur.

37. Ex his allegatis patribus apparet non omnes favere adversariis, tum & causam cur ter Christus Petrum sit allocutus: *pasce oves meas* non esse primatum sed metum. Quia enim trina abnegatione se officio Apostolico indignum fecerat, Dominus infirmitati ejus succurrens, ter officium, quo exciderat, ei committit.

38. Pascere oves quid sit cum quæritur, ex ipso Petro omnium, optimè discemus. *1. Petr. 5. v. 2.* pascite, inquit, quantum in vobis est gregem Christi, curam illius agentes, non coactè, sed volentes: non turpiter affectantes lucrum, sed propenso animo, neq; ceu dominium exercentes adversus clericos, sed sic, ut sitis exemplaria gregis. Paulus qui optimè sibi commissum gregem pavit, non vult dominari suis auditoribus *2. Corinth. 1. v. 24.* hinc non secundum imperium, sed sollicitudinem erga alios loquitur *2. Corinth. 8. v. 8.* pascere ergo ministrorum Ecclesiæ nihil aliud est, quam auditoribus verbum Dei proponere. *Act. 20. vers. 28. conf. 1. Timoth. 4. vers. 16. 2. Timoth. 4. vers. 2. 3. Pa-*
secre

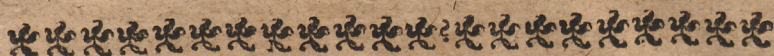
scere autem magistri *Matth. 2. v. 6.* & servorum *2. Corinth. 4. vers. 5.* non est confundendum.

39. Petrum in specie quod attinet, illi quidem totius Ecclesiæ regimen esse commissum à *Bellarm. lib. 1. de Rom. Pont. cap. 11.* dicitur. Sed id falsissimum esse vel ex eo constat, quod fuerit sympresbyter *1. Petr. 5. vers. 2.* ac cæterorum Apostolorum legatus *Act. 8. vers. 14.* qui non est major legante *Johan. 13. v. 16.* disceptationes circumcisorum *Act. 11. v. 2.* & Pauli publicam increpationem *Psal. 2. v. 11.* patienti animo pertulit, cum eodem Paulo Apostolatam divisi *Gal. 2. v. 9.* Et si alicui Apostolorum, quod tamen fieri nequit *1. Corinth. 12. v. 28.* prærogativa papifica esset concedenda, illa certè Apostolo Paulo tribuenda, cum ille plus cæteris laborarit *1. Cor. 15. v. 10.* prædicando Evangelium, ubi ante Christus non fuit nominatus *Rom. 15. vers. 20.* nulli Apostolorum auctoritate cessit. *2. Cor. 11. v. 5.* Hinc ipsi *παισὶν τῶν ἐκκλησιῶν* omnium Ecclesiarum cura incumbere dicitur *2. Corinth. 11. v. 28.* qualis locus, certi sumus, de Petro in scripturâ Canonicâ nullibi exstat. Patres injuria temporis quo vixerunt (licer non omnes) quamvis hoc quandoq; dixerunt, illi tamen nisi scriptura prævia, sapius quia hallucinati, & in dictis suis non constantes, minimè credendum, qui enim id faciunt, in illis impletur, à Paulò prædictum *2. Timoth. 4. v. 3.* erit tempus, quum sanam doctrinam (*θεόπνευστον*) non sustinebunt, sed juxta concupiscentias suas coaccervabunt, sibi doctores (patres) ii quibus pruriunt aures, & à veritate (verbo Dei patefacto) quidem aures avertent, ad fabulas verò convertentur, id quomodo in papatu impletum, experientia docet, Et vel solus Liber Lubecæ Anno 1507. impressus, cui titulus lingua Saxonica præmissus *dath Æcquent der Hilghen effte dathpassional*, huic rei luculentam perhibet testimonium. In illo enim libro quod ferme sunt folia, tot nugæ & mendacia, eo tamen sine conficta ut falsa pontificiorum doctrina ejusmodi mendaciis, simplicibus Christianis instilletur. Ut nihil nunc dicamus de alio libro, cui titulus Longobardica historia, qui Anno 1503. in vigilia conversionis Sancti Pauli Apostoli, in lucem prodiit. Et hic tot scæter fabulis, adeo ut nemo amplius, cui sanum synciput, dubitare necessum habeat, Beatum Apostolum Paulum loco allegato in spiritu prævidisse, quid durante Papatu futurum?

B 3

Ube-

Uterius illud suo tempore, si Deus vitam concesserit, demonstrabitur.
Hic hac vice finimus, Deoq; Trinuni verbum suum nobis revelante
gratias agimus.

Corollaria.

I.

Ne detur hiatus placet repetere syllogismum
à præsente materia non alienum, qui non semel
alicui, pontificiorum doctrinam amplectenti,
objectus. Syllogismus in forma hic est: Quo-
modo Abraham adultus, in medio cursu bonorum
operum constitutus, coram tribunali Christi est
justificatus, Eodem modo & nos justificamur.
Atqui Abraham adultus in medio cursu bono-
rum operum constitutus coram tribunali Chri-
sti fide sine operibus fuit justificatus *Rom. 4. v. 2.*
3. Gal 3. v. 18. Ergo & nos hodie ita justificamur.

Cum in hoc syllogismo responsio Bellarmini
esset elisa, opera fidem præcedentia in locis alle-
gatis solum excludi asserentis: Abrahamum
enim jam justum fide sine operibus justificari ab
Apostolo dicitur. Regerebatur Paulum Aposto-
lum excludere opera legis ceremonialis non
moralis. proinde alio syllogismo probatum &
moralis legis opera à justificatione excludi. Syl-
logi-

logismus hic erat: Quamcunq; legem Paulus stabilivit, illius legis opera à justificatione exclusit. Atqui legem moralem Paulus stabilivit *Rom. 3. v. 31.* Ergo legis moralis opera à justificatione exclusit, ut nihil dicamus Paulum loqui de tali lege per quam agnitio peccati, quæq; totum mundum, non solos Judæos incusat *Rom. 3. v. 19. 20.* Et hæc omnia legi morali rectissimè tribuntur.

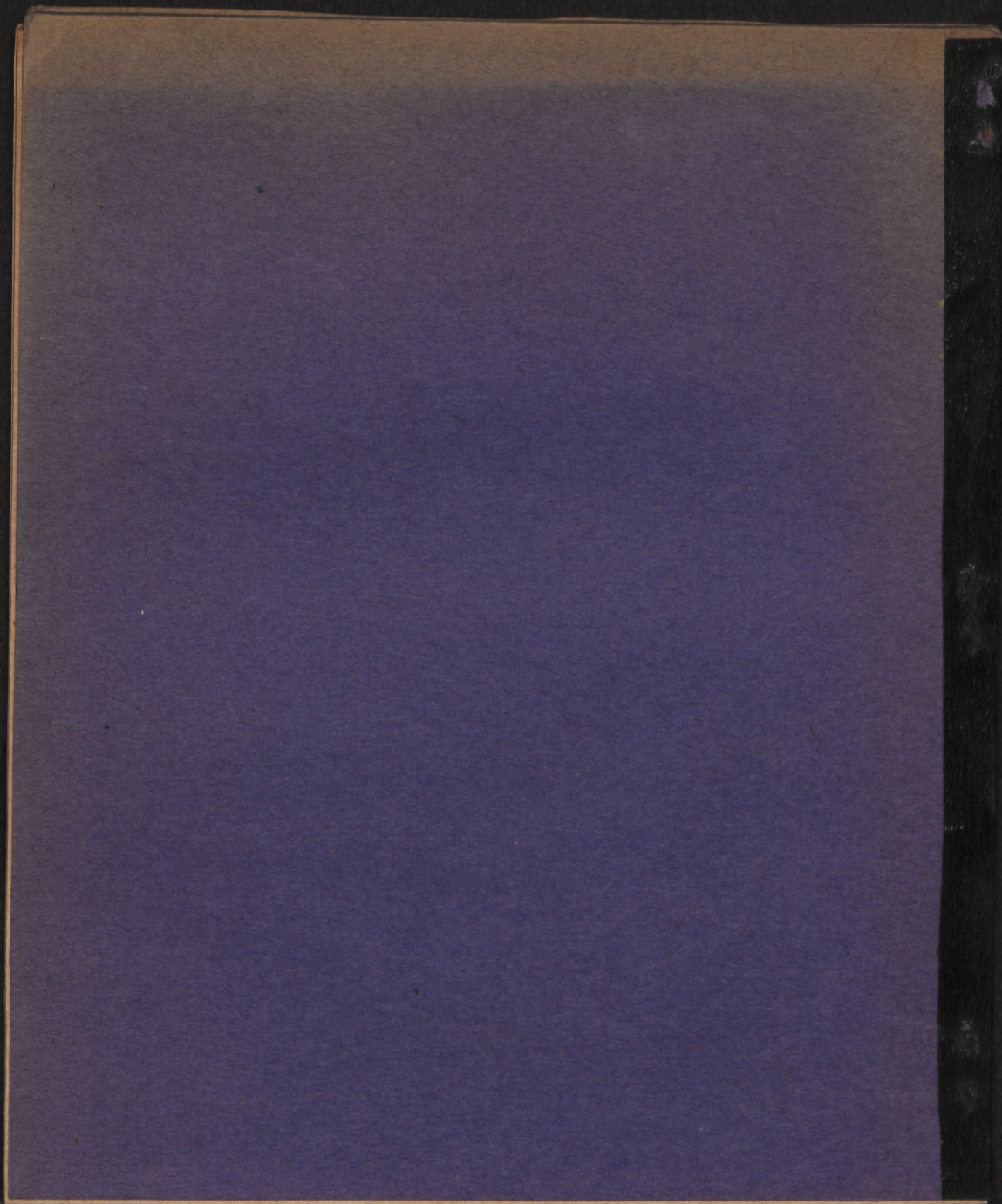
II.

Quidam Papiſta in hoc argumento pro purgatorio probando triumphare videbatur ex *Phil. 2. v. 10.* Qui inferi Christo genua flectunt, vel sunt damnati, vel in purgatorio existentes, vel detur tertium. Non damnati, illi namq; Christum blasphemant. Ergò intelliguntur homines in purgatorio existentes. Responsum illi homini, distinctione inter genu flexionem voluntariam ex devota mente & reverentia profectam, & involuntariam ex potentia Christo concessa promanantem. Quamvis damnati & ipsi Diaboli Christum blasphemant, inviti tamen eundem Dominum agnoscere & adorare coguntur. vide *Marc 3. v. 11. c. 5. v. 7 Luc. 8. v. 28.* imò omnes ante tribunal Christi sistendi, quos inter erunt impii, & Diaboli,

boli, dicuntur Christo genua flectere *Rom, 14.*
v. 11. ratione impiorum & Diabolorum illud, non
 ex affectu reverentiæ, sed ex sensu divinæ maje-
 statis & potentiæ affirmatur, quam damnati
 & ipsi Diaboli, inviti quamvis, agnosce-
 re coguntur.

SOLI DEO GLORIA.

Universitäts
Bibliothek
Rostock

http://purl.uni-rostock.de/rostdok/ppn738366803/phys_0024

DFG

15
logismus hic erat: Quamcun-
bilivit, illius legis opera à just
Atqui legem moralem Paulus
v. 31. Ergo legis moralis op
exclufit, ut nihil dicamus Pa
li lege per quam agnitio pecc
mundum, non solos Judæos i
20. Et hæc omnia legi mora
untur.

II.

Quidam Papifta in hoc ar
gatorio probando triumphar
2. v. 10. Qui inferi Christo genu
damnati, vel in purgatorio ex
tertium. Non damnati, illi nan
sphemant. Ergò intelliguntur
torio existentes. Responsum
atione inter genu flexionem v
vota mente & reverentia prof
tariam ex potentia Christo co
tem. Quamvis damnati & ipfi
blasphemant, inviti tamen eu
agnoscere & adorare coguntur
II. c. 5. v. 7 Luc. 8. v. 28. imo on
Christi sistendi, quos inter eru

Paulus sta-
exclufit.

Rom. 3.

catione

ui de ta-

totum.

n. 3. v. 19.

nè tribu-

pro pur-

r ex Phil.

vel sunt

el detur

um bla-

n purga-

, distin-

n ex de-

volun-

manan-

christum

minum

arc 3. v.

ribunal

& Dia-

boli,